YOSH BOLALARDA OTIT KASALLIGINI DAVOLASH USULLARI

ALFRAGANUS UNIVERSITY
Xirurgiya kafedrasi katta o‘qituvchisi
Narzullayev Ilg‘or Dilmurodovich

Annotatsiya: *Otit kasalligi bolalar yoshida eng ko‘p uchraydigan LOR kasalliklaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa 6 oylikdan 5 yoshgacha bo‘lgan bolalarda o‘tkir o‘rta otit yuqori uchrash chastotasiga ega bo‘lib, noto‘g‘ri yoki kechikkan davolash eshitish pasayishi va surunkali jarayonlarga olib kelishi mumkin. Ushbu maqolada yosh bolalarda otit kasalligining asosiy turlari, zamonaviy davolash usullari, antibiotik terapiyasiga ko‘rsatmalar, simptomatik davo va invaziv yondashuvlar ilmiy adabiyotlar asosida tahlil qilindi.*

Kalit so‘zlar: *otit, o‘rta quloq yallig‘lanishi, bolalar, antibiotik terapiya, timpanostomiya, LOR kasalliklari.*

Kirish

Otit—o‘rta quloq bo‘shlig‘ining yallig‘lanish kasalligi bo‘lib, pediatriya va otorinolaringologiya amaliyotida muhim muammo hisoblanadi. Statistik ma’lumotlarga ko‘ra, 3 yoshgacha bo‘lgan bolalarning 80% dan ortig‘i kamida bir marta o‘tkir o‘rta otit bilan kasallanadi. Bolalarda Eustaxiy nayi qisqa va keng bo‘lgani sababli infeksiya burun-halqumdan o‘rta quloqqa tez tarqaladi.

Otitning erta tashxisi va ratsional davosi asoratlarning oldini olishda muhim ahamiyatga ega.

Tadqiqot maqsadi

Yosh bolalarda otit kasalligini davolashning zamonaviy, samarali va xavfsiz usullarini ilmiy manbalar asosida tahlil qilish.

Material va usullar

Ushbu maqola ilmiy adabiyotlar sharhi asosida tayyorlandi. Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti (WHO), Amerika pediatriya akademiyasi (AAP) va so‘nggi yillardagi klinik tavsiyalar tahlil qilindi. Qiyosiy va tavsifiy tahlil usullari qo‘llanildi.

Otit kasalligining asosiy turlari

Otit turi

Klinik belgilar

Xususiyatlari

O‘tkir o‘rta otit

Quloq og‘rig‘i, isitma, bezovtalik

Eng ko‘p uchraydi

Ekssudativ otit

Og‘riqsiz, eshitish pasayishi

Yiring yo‘q

Surunkali yiringli otit

Uzoq davom etuvchi oqindi

Asoratlar xavfi yuqori

Yosh bolalarda otitni davolash usullari

1. Kuzatish taktikasi (Watchful waiting)

Yengil kechuvchi o‘tkir otitda (isitma <38,5°C, umumiy ahvol qoniqarli) 48–72 soat davomida kuzatish taktikasi tavsiya etiladi. Bu usul antibiotiklarga rezistentlikni kamaytiradi.

2. Antibiotik terapiyasi

Antibiotiklar quyidagi holatlarda majburiy hisoblanadi:

6 oylikdan kichik bolalarda

Yuqori isitma (>39°C)

Quloqdan yiringli ajralma mavjud bo‘lsa

Birinchi tanlov preparati:

Amoksitsillin – 80–90 mg/kg/kun, 7–10 kun

Alternativ preparatlar:

Amoksitsillin + klavulanat

Sefalosporinlar (allergiya bo‘lsa)

3. Simptomatik davo

Paratsetamol yoki ibuprofen – og‘riq va isitmani kamaytirish uchun

Burun shilliq qavatini tiklash uchun fiziologik eritmalar

Eslatma: Quloq tomchilarini quloq pardasi shikastlanganida ehtiyotkorlik bilan qo‘llash lozim.

4. Jarrohlik va invaziv usullar

Takrorlanuvchi yoki surunkali otitda:

Tympanostomiya naychasi qo‘yish

Tympanotsentez (kam hollarda)

Bu usullar suyuqlik drenajini ta’minlaydi va eshitishni yaxshilaydi.

Muhokama

Ilmiy tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, barcha otit holatlarida antibiotik berish zarur emas. Individual yondashuv, bolaning yoshi va klinik holatini hisobga olish eng samarali strategiya hisoblanadi. Zamonaviy pediatriyada minimal invaziv va asoratlarni kamaytiruvchi usullar ustuvor ahamiyatga ega.

Xulosa

Yosh bolalarda otit kasalligini davolash kompleks va bosqichma-bosqich yondashuvni talab qiladi. Yengil holatlarda kuzatuv, og‘ir holatlarda esa antibiotik va zarur hollarda jarrohlik usullari qo‘llanilishi lozim. Profilaktika va ota-onalarni xabardor qilish kasallikning qaytalanishini kamaytiradi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. American Academy of Pediatrics. The Diagnosis and Management of Acute Otitis Media. Pediatrics, 2013.

2. World Health Organization. Chronic suppurative otitis media. WHO, 2021.

3. Rosenfeld R.M. et al. Clinical practice guideline: Otitis media. Otolaryngology, 2016.

4. Lieberthal A.S. et al. Acute otitis media in children. New England Journal of Medicine, 2014.

5. Schilder A.G.M. Otitis media. The Lancet, 2016.

6. Khurana, S. (2013). Oral Diseases: Diagnosis and Management. Springer Science & Business Media.

7. Muller, H. (2014). Oral Medicine and Pathology. Oxford University Press.

8. Scully, C., & Felix, D. H. (2007). Oral and Maxillofacial Medicine: The Basis of Diagnosis and Treatment. Elsevier Health Sciences.

9. Tennant, M., & McCullough, M. (2015). Oral Health and Disease in the Elderly. CRC Press.

10. Scully, C., & Cawson, R. A. (2005). Medical Problems in Dentistry. Churchill Livingstone.

11. Darmani, N., & Patel, K. (2020). Oral Candidiasis: Current Treatment Strategies and Diagnostic Approaches. Journal of Clinical and Diagnostic Research.